

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

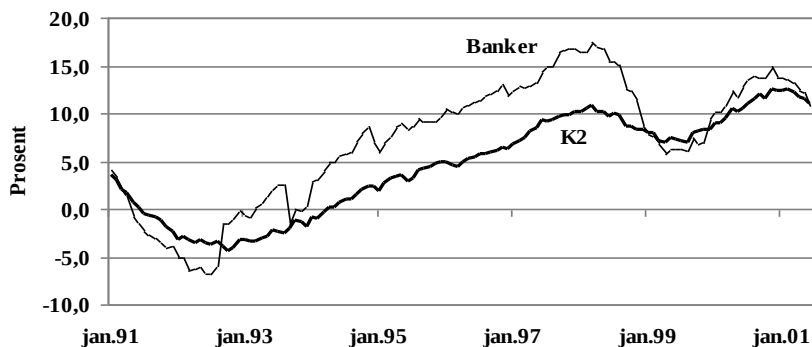
1. halvår 2001

Foreløpige tall

Hovedinntrykk	2
Makroøkonomisk bakgrunn	5
Strukturen i finansmarkedet	7
Forretningsbanker	10
Sparebanker	13
Kredittforetak	17
Finansieringsselskaper	19
Livsforsikringsselskaper	21
Skadeforsikringsselskaper	30

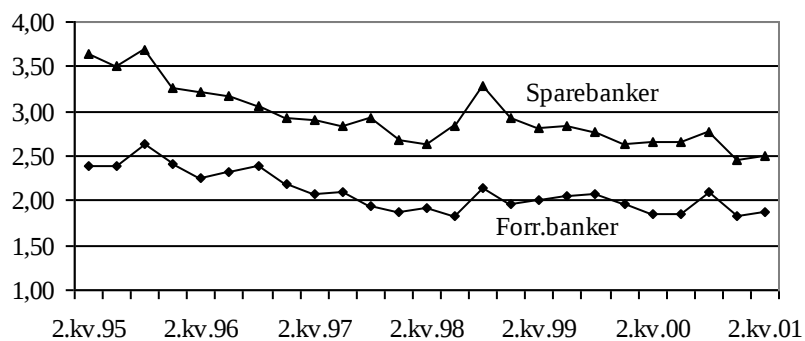
VEDLEGG TABELLER

Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Kvartalsvis utvikling i bankenes nettorente i prosent av GFK*

* annualiserte prosenter

1. HOVEDINNTRYKK

Veksten i norsk økonomi avtok gjennom fjoråret, og BNP for Fastlands-Norge økte med 1,8 prosent i 2000. I følge foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal tok aktiviteten i fastlandsøkonomien seg moderat opp igjen, og særlig bidro privat forbruk, eksport og oljeinvesteringer positivt. Norske renter er ikke endret siden september som følge av situasjonen i norsk økonomi. Den sterke veksten i boligprisene har avtatt noe i 2001.

Aksjemarkedene har hatt store svingninger gjennom 2000 og så langt i 2001. Verdensindeksen (Morgan Stanley) falt med 11 prosent i 1. kvartal, men utviklingen snudde i 2. kvartal med en økning på 3,6 prosent. Etter at Oslo Børs nye referanseindeks gikk ned i 1. kvartal, økte indeksen med 4,2 prosent i 2. kvartal. Fra utgangen av 2. kvartal til 13. august har imidlertid verdensindeksen gått ned 4,3 prosent og Oslo Børs referanseindeks gått ned med 4,9 prosent.

Forretningsbankenes resultat av ordinær drift før skatt ble 4,2 mrd. kroner i 1. halvår, som utgjorde 1,11 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Resultatet var 200 mill. kroner høyere enn i samme periode i fjor, som tilsvarte en nedgang på 0,04 prosentpoeng i forhold til GFK. Resultat etter skatt har økt med 1,5 mrd. kroner sammenlignet med ett år tilbake, i hovedsak som følge av at DnB og Kreditkassen fikk medhold i Høyesterett når det gjaldt den skatterettslige behandlingen av preferansekapital. Dette medførte at de to bankene inntektsførte tidligere beregnet og kostnadsført skatt på omlag 1,3 mrd. kroner.

Netto renteinntekter økte med 454 mill. kroner sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Målt i forhold til GFK ble netto renteinntektene redusert fra 1,90 prosent til 1,85 prosent. Netto renteinntekter viste bedring i forhold til forrige kvartal, men nedgang sammenlignet med 2. kvartal i 2000. Andre driftsinntekter (ekskl. inntekter fra verdipapirer og valuta) har økt med 4 prosent sammenlignet med 1. kvartal 2000. I tillegg økte netto kursgevinster på verdipapirer og valuta 51 prosent i perioden. Totalt utgjorde inntektene 1,19 prosent av GFK mot 1,13 prosent ett år tidligere. Forretningsbankenes samlede driftskostnader økte med 7,5 prosent sammenlignet med ett år tilbake. Målt i forhold til GFK sank driftskostnadene fra 1,82 prosent til 1,79 prosent i samme periode. Samlede tap på utlån var 539 mill. kroner i 1. halvår 2001, som utgjorde 0,14 prosent av GFK.

Forretningsbankenes utlån til kunder har økt med 10,5 prosent siste år (korrigert for porteføljeoverføringer). Ved utgangen av forrige kvartal hadde forretningsbankene en utlånsvekst på 12,1 prosent. De tre største forretningsbankene har dempet veksten i utlån. De øvrige forretningsbankene har fremdeles sterk vekst i utlån på 17,0 prosent mot 18,6 prosent ved utgangen av forrige kvartal. Som følge av at innskuddene vokste med 5 prosent falt innskudd i forhold til utlån til 68,1 prosent.

Forretningsbankenes kjernekapitaldekning var 8,4 prosent ved utgangen av 1. halvår 2001 mot 7,4 prosent ett år tilbake. Regelverket for kapitaldekning ble endret fra 2. kvartal som medførte at boliglån mellom 60 – og 80 prosent endret vekt fra 100 prosent til 50 prosent som medførte en økning i kjernekapitaldekningen på 0,13 prosentpoeng. De tre største forretningsbankene har økt kjernekapitaldekningen med 1 prosentpoeng i perioden og de øvrige forretningsbankene har stabilisert kjernekapitaldekningen som følge av tilførsel av ny ansvarlig kapital i første halvår.

Sparebankene hadde et resultat av ordinær drift før skatt på omlag 3,6 mrd. kroner, som utgjorde 1,24 prosent av GFK i 1. halvår. I forhold til i samme periode i fjor er resultatet

svekket med nærmere 2,0 mrd. kroner som tilsvarer en nedgang på 0,99 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Sparebankene hadde særdeles godt resultat i fjor som følge av inntekter på salget av Fellesdata. Ser en bort fra disse inntektene var resultatet, målt i forhold til GFK, 0,15 prosentpoeng svakere enn i tilsvarende periode i 2000.

Netto renteinntekter utgjorde 2,47 prosent av GFK, dvs en nedgang på 0,17 prosentpoeng i forhold til 1. halvår 2000. Dette var en sterkere nedgang enn det som gjaldt for forretningsbankene. Kvartalsvis utvikling viste betydelig fall fra 4. kvartal 2000 til 1. kvartal 2001. I 2. kvartal har netto renten en mer stabil utvikling målt i forhold til GFK. Andre inntekter (ekskl. verdipapirinntekter) var nær uendret sammenlignet med samme periode i fjor, men ble redusert med 0,09 prosentpoeng i forhold til GFK. Netto kursgevinster på verdipapirer og valuta utgjorde 0,06 prosent av GFK, som er noe lavere enn i tilsvarende periode i fjor. Sparebankenes driftskostnader økte med 6 prosent i forhold til 1. halvår 2000. Målt i forhold til GFK ble driftskostnadene redusert fra 1,91 prosent til 1,76 prosent. Samlede tap på utlån og garantier var 435 mill. kroner i 1. halvår 2001 som utgjorde 0,15 prosent av GFK.

Korrigert for porteføljeoverføringer hadde sparebankene en utlånsvekst på 11,5 prosent som er en svak nedgang i veksten sammenlignet med forrige kvartal hvor veksten var 11,8 prosent. Innskudd fra kunder økte med 10,0 prosent siste år. Innskudd i forhold til utlån var ved utgangen av halvåret 70,5 prosent.

Samlet kjernekapitaldekning for sparebankene var 10,6 prosent ved utgangen av 1. halvår 2001, som var en økning på 0,3 prosentpoeng fra ett år tilbake. Endret vekting av boliglån mellom 60- og 80 prosent ga omlag 0,4 prosent økning i kjernekapitaldekningen.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift før skatt var 679 mill. kroner i 1. halvår 2001, som utgjorde 0,56 prosent av GFK. Resultatet er på samme nivå som i tilsvarende periode i fjor. Målt i forhold til GFK er netto renteinntekter er redusert med 0,02 prosentpoeng til 0,70 prosent. Kredittforetakene har fremdeles tilbakeføringer av tap på utlån som bidro positivt til resultatet. Utlån til kunder økte med 10,7 prosent sammenlignet med ett år tilbake. Veksten i utlån var 10,8 prosent ved utgangen av forrige kvartal.

Finansieringsselskapene (21 selskaper) hadde et resultat av ordinær drift før skatt på 523 mill. kroner i 1. halvår 2001, som utgjorde 1,93 prosent av GFK. Resultatet er 0,28 prosentpoeng svakere enn i samme periode i fjor. Netto renteinntekter målt i forhold til GFK er redusert med 0,12 prosentpoeng i perioden til 3,61 prosent. Fallet er imidlertid svakere enn i tidligere perioder, og kvartalsvis utvikling viste økte netto renteinntekter i forhold til GFK siste to kvartaler. Tap på utlån utgjorde 0,33 prosent av GFK i 1. halvår 2001, som var en økning på 0,06 prosentpoeng sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Utlån til kunder økte med 12,8 prosent siste 12-måneder. Ved utgangen av 1. kvartal var veksten i utlån 10 prosent.

Livsselskapenes resultatutvikling var preget av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene. Verdijustert kapitalavkastning for 1. halvår 2001 var 0,6 prosent. I gjennomsnitt hadde livsselskapene en verdijustert kapitalavkastning på 3,4 prosent i 2000. Bokført avkastning viste også svak utvikling, og var i 1. halvår 4,4 prosent mot 9,3 prosent i 2000.

Livsselskapenes resultat før tildeling til kunder og skatt var 0,6 mrd. kroner i 1. halvår mot 9,7 mrd. kroner i samme periode i fjor. Målt i forhold til GFK ble resultatet redusert fra 5,3 prosent (annualisert) til 0,3 prosent (annualisert).

Verdijustert resultat, før tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, ble negativ på 6,2 mrd. kroner i 1. halvår, som utgjorde 3,2 prosent (annualisert) av GFK. I samme periode i fjor hadde livsselskapene et verdijustert resultat på 2,0 mrd. kroner som tilsvarte 1,1 prosent (annualisert) av GFK.

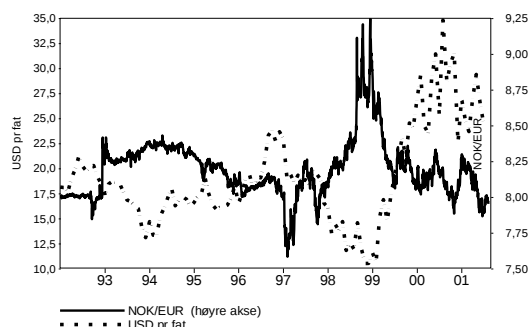
Ved utgangen av 1. halvår 2001 hadde livsselskapene en gjennomsnittlig kapitaldekning på 11,8 prosent. Alle selskapene tilfredstilte kravet på 8 prosent. Bufferkapitalen, definert ved overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond, var ved utgangen av 2. kvartal 21,6 mrd. kroner som utgjorde 6,1 prosent av selskapenes forsikringsmessige avsetninger. Sammenlignet med utgangen av fjoråret var bufferkapitalen redusert med 4,7 mrd. kroner. I forhold til samme tidspunkt i fjor var bufferkapitalen redusert med 16,4 mrd. kroner eller 5,9 prosentpoeng av forsikringsmessige avsetninger.

Skadeforsikringsselskapene i utvalget (43 selskaper) hadde negativt resultat på 688 mill. kroner i 1. halvår, mot et overskudd på 784 mill. kroner i samme periode i fjor. Lavere finansinntekter som følge av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene i første halvår er årsaken til det dårlige resultatet. Sammenlignet med tilsvarende periode i fjor falt netto finansinntekter fra 1 619 mill. kroner til 456 mill. kroner. Teknisk regnskap viste et overskudd på 98 mill. kroner mot et overskudd på 411 mill. kroner i fjor. Teknisk regnskap var i fjor sterkt påvirket av at et captiveselskap gikk inn i en avviklingsprosess. Lønnsomheten i selskapene, målt med combined ratio, ble bedret ved at combined ratio gikk ned fra 115,3 prosent i 1. halvår i fjor til 110,0 prosent i 1. halvår i år. Skadeprosenten falt i samme periode fra 88,0 prosent til 85,8 prosent, mens kostnadsprosenten falt 3,1 prosentpoeng til 24,2 prosent. Som følge av svake finansinntekter og fremdeles svakt teknisk resultat hadde 15 skadeselskaper negativt resultat i 1. halvår 2001.

De tre dominerende skadeforsikringskonsernene hadde et underskudd i resultat av ordinær virksomhet på 473 mill. kroner i 1. halvår mot et overskudd på 114 mill. kroner i 1. halvår i fjor. Netto finansinntekter falt med hele 58 prosent i forhold til tilsvarende periode i fjor til 467 mill. kroner. Teknisk regnskap viste underskudd på 41 mill. kroner i 1. halvår mot et underskudd på 221 mill. kroner i samme periode i fjor. Som følge av sterkere økning i premieinntektene (12,2 prosent) enn økning i erstatningene (8,0 prosent) falt skadeprosenten fra 88,4 prosent til 85,0 prosent. Driftskostnadene falt med 1,1 prosent sammenlignet med ett år tilbake, og kostnadsprosenten ble redusert med 3,2 prosentpoeng til 24,3 prosent. Combined ratio falt fra 115,9 prosent i 1. halvår 2000 til 109,3 prosent i 1. halvår 2001.

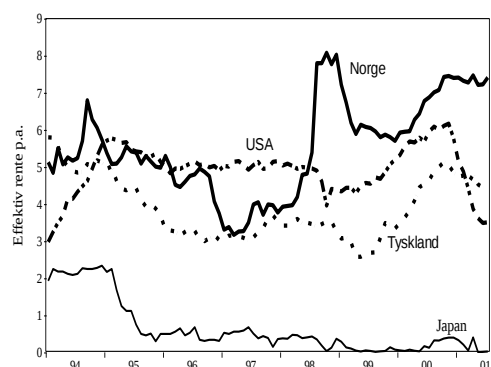
Samlet forvaltningskapital for de tre konsernene var 41,0 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2001, som var en økning på 6,7 prosent i forhold til året før. Plasseringen i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 19,6 prosent, mens plasseringen i obligasjoner og sertifikater utgjorde 29,2 prosent av forvaltningskapitalen. Alle skadeforsikringskonsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 1. halvår 2001. De negative resultatene det siste året har redusert den ansvarlige kapitalen i betydelig grad, men fortsatt tilfredsstiller alle konsernene kravene til kapitaldekning.

Figur 2.1: Oljepris og kroner pr. euro

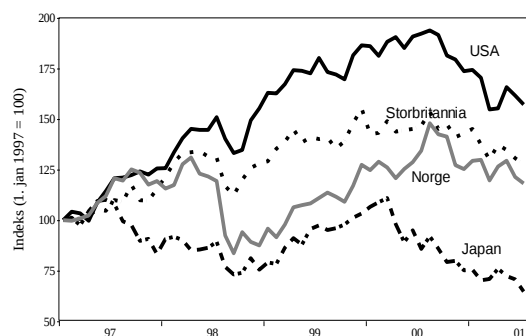
Kilde: Eco Win

Figur 2.2: Kortsiktig rentenivå i utvalgte land

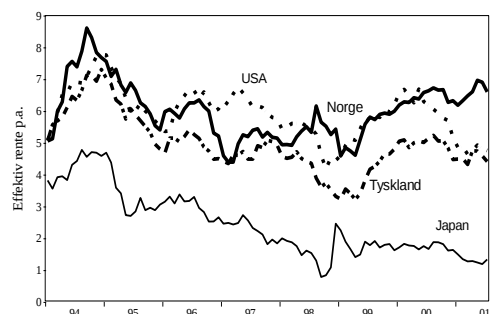
Kilde: Eco Win

Figur 2.3: Aksjekurser i utvalgte land. Indeksert (02.01.97=100)

Kilde: Eco Win

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå i utvalgte land

Kilde: Eco Win

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

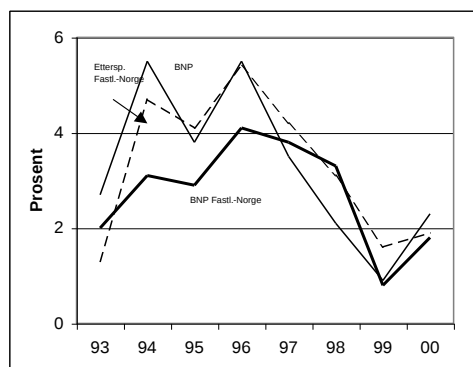
Oppbremsingen i verdensøkonomien, som begynte mot slutten av fjoråret, har fortsatt inn i 2001. Det er først og fremst svak utvikling i amerikansk økonomi som fører til avtakende vekst internasjonalt, men det er stadig sterkere tegn til lavere aktivitet også i Europa. Særlig gjelder dette Tyskland, men i de siste månedene har også flere av de andre landene i euro-området vist klare svakhetstegn. I Japan er situasjonen fortsatt svært negativ, og mange av de fremvoksende økonomiene i Asia og Latin-Amerika merker nedgangen i veksten internasjonalt. Prognosene for internasjonal økonomi samlet er nedjustert ytterligere det siste kvartalet, og 2001 ligger an til å bli et svakt år.

Som følge av den svake økonomiske utviklingen har den amerikanske sentralbanken satt ned renten seks ganger hittil i år, med til sammen 2,75 prosentpoeng til 3,75 prosent. Ytterligere rentenedsettelse er ventet. Etter å ha hevet renten gjennom hele 2000 for å motvirke inflasjonspresset, førte tegn til svakere vekst i euro-området til at ESB den 10. mai senket renten til 4,5 prosent. Fortsatt avtagende vekst peker mot flere rentenedsettelse fremover. Norges Bank har som følge av situasjonen i norsk økonomi holdt foliorenten på 7,0 prosent siden den siste rentehevingen i september 2000. 29. mars fikk Norges Bank ny pengepolitisk forskrift, der målet er at inflasjonen over tid skal være nær 2,5 prosent. Omleggingen har så langt ikke ført til endringer i utførelsen av pengepolitikken.

Aksjemarkedene har hatt store svingninger gjennom 2000 og så langt i 2001. Etter at verdensindeksen falt med drøyt 11 prosent i 1. kvartal, snudde utviklingen i 2. kvartal. Fra utgangen av mars til utgangen av juni økte indeksen med 3,6 prosent. I USA har særlig den teknologidominerte Nasdaq-indeksen vært utsatt for store fluktasjoner, mens industriaksjene har vist en mer moderat utvikling. Også det norske markedet har hatt betydelige svingninger gjennom innværende år. Etter at Oslo Børs' nye referanseindeks – hovedindeksen – gikk ned med 5,9 prosent i 1. kvartal, økte samlet verdi av aksjene med 4,2 prosent i 2. kvartal. Oppgangen i aksjemarkedene ble imidlertid reversert i løpet av sommeren. Fra utgangen av 2. kvartal til 13. august har verdensindeksen og hovedindeksen på Oslo Børs gått ned med henholdsvis 4,3 og 4,9 prosent.

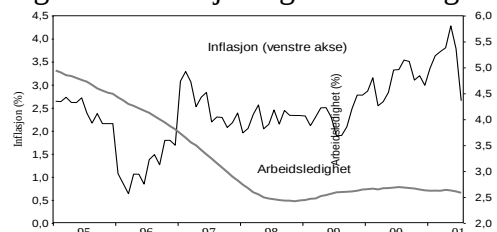
Uro i aksjemarkedene påvirket rentemarkedene og lange amerikanske renter falt betydelig frem til april 2001. Utviklingen snudde i 2. kvartal og rentene ligger nå rundt nivået ved årsskiftet. Norske lange renter gikk svakt ned i sommer, men har for året sett under ett gått noe opp.

Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

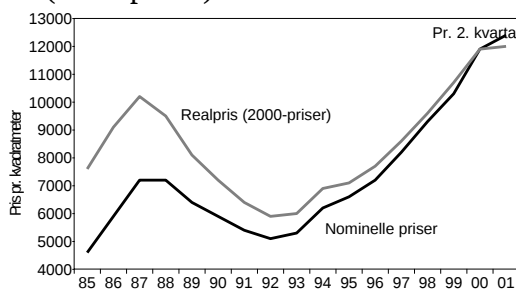
Kilde: SSB

Figur 2.6: Inflasjon og arbeidsledighet

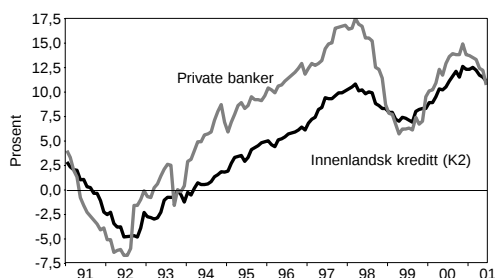
Kilde: Eco Win

Figur 2.7: Pris pr. kvm. for ulike boligtyper. Nominelle og real-priser (2000-priser)

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Veksten i norsk økonomi avtok gjennom fjoråret, og BNP for Fastlands-Norge økte med 1,8 prosent i 2000. Høy oljeproduksjon trakk BNP-veksten totalt opp til 2,2 prosent. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal tok aktiviteten i fastlandsøkonomien seg moderat opp igjen, og det var særlig privat forbruk, eksport og oljeinvesteringer som bidro positivt. For 2001 venter SSB og Norges Bank en vekst i Fastlands-Norge på henholdsvis 1,0 og 1 ½ prosent.

SSBs arbeidskraftsundersøkelse viser at ledigheten er relativt stabil, med nedgang fra 3,7 prosent i 1. kvartal 2001 til 3,6 prosent i 2. kvartal. Aetats tall for registrerte ledige bekrefter inntrykket av et stramt arbeidsmarked. Den registrerte ledigheten økte imidlertid til 2,8 prosent i juli, mot 2,5 prosent måneden før.

Prisstigningen økte kraftig gjennom første halvår, og 12-månedersveksten for KPI kom i mai opp i 4,3 prosent. De siste månedene har prisveksten avtatt betydelig, og 12-månedersveksten var i juli 2,7 prosent. Nedgangen skyldes særlig fall i bensin- og matvarepriser i forbindelse med avgiftsomleggingen fra 1. juli.

Den sterke veksten i boligprisene har avtatt noe i 2001. Fra 1. til 2. kvartal økte prisene med 3 prosent, og var også 3 prosent høyere enn i 2. kvartal 2000. Korrigert for normale sesongsvingninger var imidlertid prisene uendret fra 1. til 2. kvartal. Boligprisene var reelt 24 prosent høyere enn i toppåret 1987.

Det var betydelig omsetning av næringseiendommer i siste halvår 2000. Verdiutviklingen for næringseiendom gikk noe ned i Oslo mens det var flat utvikling i Bergen. Leieprisene viste stigning i alle segmenter gjennom siste halvår i 2000. I første halvår i år har leieprisene i Oslo vist helt flat utvikling, mens det har vært noe økning i de øvrige byene.

Etter å ha økt siden juli 1999 har kredittveksten avtatt noe i første halvår i år. Ved utgangen av juni 2001 var 12-månedersveksten i innenlandsk kreditt (K2) 11,1 prosent, mot 12,3 prosent i januar. Bankene, som står for rundt 2/3 av innenlandsk kreditt, hadde ved utgangen av juni en vekst på 10,7 prosent, mot 13,7 prosent ved inngangen til året. Kredittetterspørselen fra ikke-finansielle foretak har falt, og lå ved utgangen av 2. kvartal på 10,2 prosent, mens husholdningenes kredittvekst økte til 11,1 prosent. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, gikk betydelig opp gjennom 2000, men 12-månedersveksten har vist moderat nedgang i år og var i april 10,3 prosent. Kredittveksten til Fastlands-Norge har vært spesielt kraftig, men også her har veksten avtatt noe i inneværende år, til 13,1 prosent ved utgangen av april.

3. Strukturen i det norske finansmarkedet

Det norske finansmarkedet bærer preg av at noen få store konserner dominerer markedet og at konsentrasjonen har økt de siste årene. I banksektoren er andelen utenlandsk eide banker økt betydelig det siste året som følge av at CBK ble kjøpt opp av Merita Nordbanken i desember 2000 og senere ble en del av Nordea-konsernet. I tillegg er Fokus Bank (Den Danske Bank) og Bergensbanken (Handelsbanken) utenlandsk eid. Innslaget av utenlandske aktører er likevel størst i skadeforsikringsmarkedet. Utenlandske filialer og datterselskaper utgjør 48,5 prosent av skademarkedet målt i brutto premieinntekter, hvorav If Skadeforsikring er den klart største aktøren med en markedsandel på 29,8 prosent. I livsforsikringsmarkedet er det foreløpig en mindre andel utenlandskeide selskaper.

Det har det siste halvåret ikke vært større stukturedringer i det norske markedet. Bergensbanken er imidlertid i juli i år gjort om til filial av Handelsbanken etter å ha vært datterbank siden 1999. Situasjonen i Storebrand er fremdeles uavklart når det gjelder Sampos bud og DnBs ønske om fusjon med forsikringskonsernet. Resultatet vil ha stor betydning for strukturen i finansmarkedet, og da spesielt i livsforsikringsmarkedet. Tabellen nedenfor gir et bilde av strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 1. halvår 2001.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 30.06.2001

	Bank	Fin.foretak*	Livsforsikring	Skadeforsikring
	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Blandede finanskonsern	68,7	24,9	67,1	49,0
Øvrige selskaper	31,3	75,1	32,9	51,0
herav forretningsbanker	18,3			
herav sparebanker	13,0			
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsfilialer i Norge	6,0	9,0		33,3
herav utenlandske datterselskaper	18,4	11,5	6,0	15,2

*Kredittforetak og finansieringsselskaper

**Inkl. utenlandske institusjoners filialer i Norge

3.1 Nærmere om blandede finanskonsern

Ved utgangen av 1. halvår 2001 var det fem blandede finanskonsern i Norge. Disse er DnB, Gjensidige Nor, CBK, Sparebank1-gruppen og Storebrand. Med blandede finanskonsern menes her finanskonsern der det inngår både bank- og forsikringsforetak. De fem konsernene er ulike når det gjelder hvilke markeder de har hovedtyngden av sine aktiviteter. Gjensidige NOR konsernet er det nærmeste en kommer et rent blandet konsern hvor både forsikring og bank har en betydelig andel av samlet forvaltningskapital. De øvrige konsernene har en klar hovedtyngde innenfor enten bank eller forsikring. De blandede konsernene hadde ved utgangen av 1. halvår 2001 en samlet forvaltningskapital på 1 533 mrd. kroner. Samlet forvaltningskapital i finansiell sektor inkludert utenlandske filialer i Norge var 2 475 mrd. kroner.

Tabell 3.2 Markedsandel for blandede finanskonsern pr. 30.06.2001 - fordelt på bransjer

%FK	Bank	Fin.foretak	Verdipapir*	Skade	Liv	Sum konsern
DnB	24,1	5,0	21,7	0,0	17,8	19,4
Gjensidige NOR	14,4	10,8	21,0	28,0	15,5	15,0
CBK/Vesta/Nordea	14,8	7,5	9,7	12,2	2,9	11,5
Sparebank1/Samarb. sparebanker	13,3	1,5	9,2	4,6	3,2	9,4
Storebrand	2,1	0,0	9,4	1,1	27,8	6,4
Sum finanskonsern	68,7	24,9	71,0	45,9	67,1	61,7
Total marked	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Tall pr. 31.12.2000

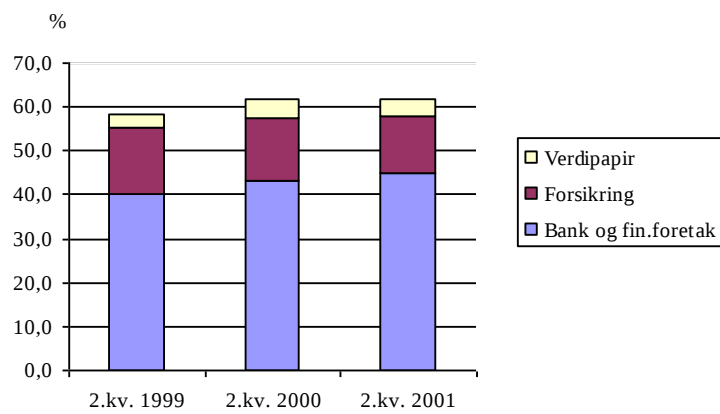
Tabell 3.2 over viser markedsandelene for de blandede konsernene innenfor de ulike bransjene. Som det fremgår av tabellen er konsentrasjonen sterk både i bank- og livsforsikringssektorene, hvor de blandede konsernene ved utgangen av 1. halvår 2001 utgjorde hhv. 68,7 og 67,1 prosent. Størst andel har konsernene i verdipapirfondmarkedet med 71 prosent (utgangen av 2000). Minst dominans har konsernene blant kredittforetak og finansieringsselskaper hvor andelen kun er 24,9 prosent.

Tabell 3.3 nedenfor viser konsentrasjonsutviklingen i den norske finansnæringen fra utgangen av 1. halvår 1999 til utgangen av 1. halvår 2001. I perioden er antall norske blandede finanskonsern blitt redusert fra syv til fem. Sparebanken Nor og Gjensidige fusjonerte i 3. kvartal 1999, mens Vår gikk inn i Sparebank1-gruppen i 3. kvartal 2000. Mens de syv finanskonsernene ved utgangen av 1. halvår 1999 hadde en markedsandel på 58,8 prosent, hadde de fem konsernene en andel på 61,7 prosent ved utgangen av 1. halvår 2001. Postbanken ble i 1999 kjøpt opp av DnB og ble en del av DnB-konsernet f.o.m. 4. kvartal 1999. CBK ble i 1999 kjøpt opp av Merita Nordbanken og ble f.o.m. 4. kvartal 2000 et datterselskap i det nordiske Nordea-konsernet.

Tabell 3.3 Markedsandel blandede finanskonsern av total finansiell sektor
1. halvår 1999 – 1. halvår 2001

	1. halvår 2001		1. halvår 2000		1. halvår 1999
	%		%		%
DnB	19,4	DnB	18,4	DnB	15,7
Gjensidige NOR	15,0	Gjensidige NOR	15,0	Sparebanken Nor	9,9
CBK/Vesta/Nordea	11,5	CBK	11,3	CBK	11,2
Spb.1/Samarb.spb.	9,4	Spb.1/Samarb.spb.	8,4	Spb.1/Samarb.spb.	8,1
Storebrand	6,4	Storebrand	7,1	Storebrand	7,9
		Vår	1,4	Gjensidige	4,7
				Vår	1,4
Sum finanskonsern	61,7	Sum finanskonsern	61,7	Sum finanskonsern	58,8
Finansiell sektor	100,0	Finansiell sektor	100,0	Finansiell sektor	100,0

Figur 3.1 Markedsandel for norske blandede finanskonsern som andel av total finansiell sektor 1. halvår 1999 – 1. halvår 2001

RESULTATRAPPORTER FOR DE ENKELTE BRANSJER

4. BANKER

Forretningsbankene og sparebankene har rapportert resultater og nøkkeltall til Kredittilsynet for første halvår 2001. Tallene er for morbank om ikke annet er angitt. For forretningsbanker brukes data fra alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker tas med. Utenlandske bankers *filialer* behandles separat. Tallene er foreløpige.

4.1 Forretningsbanker

Resultat

Forretningsbankene (13 banker) oppnådde i første halvår en bedring i resultat før skatt på 5 prosent sett i forhold til samme periode året før. Som følge av ekstraordinære skattemessige forhold steg resultat *etter* skatt med hele 50 prosent. Netto renteinntekter viste en svak nedgang i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, men det var en viss bedring i forhold til det foregående kvartal. Som følge av en bedring i kursgevinster steg andre inntekter i forhold til GFK, mens driftskostnadene viste svak nedgang. Særlig som følge av store tap i enkelte banker steg de aggregerte utlånstapene, men tapene var fremdeles på et moderat nivå.

Tabell 4.1.1 Resultattall for forretningsbanker

	1.halvår 01		1.halvår 00		2000	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	7 089	1,85	6 635	1,90	13 802	1,93
Andre inntekter	4 550	1,19	3 957	1,13	8 715	1,22
herav kursgevinster	1 361	0,36	900	0,26	2 292	0,32
Andre kostnader	6 843	1,79	6 368	1,82	13 616	1,91
herav lønn og admin.kost.	5 450	1,43	5 016	1,43	10 497	1,47
Driftsres. før tap	4 796	1,25	4 223	1,21	8 900	1,25
Bokførte tap	539	0,14	228	0,07	961	0,13
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	-20	-0,01	42	0,01	49	0,01
Resultat av ord.drift f.skatt	4 237	1,11	4 038	1,15	7 988	1,12
Skatt på res. av ord. drift	-247	-0,06	1 053	0,30	1 685	0,24
Resultat av ord drift e.skatt	4 484	1,17	2 985	0,85	6 303	0,88
Egenkapitalavkastning	17,9 %		13,0 %		13,9 %	

Forretningsbankene hadde et resultat før skatt på 4 237 mill.kroner i første halvår, noe som tilsvarte 1,11 prosent av GFK. I samme periode i fjor tilsvarte resultatet 1,15 prosent av GFK. Egenkapitalavkastningen steg fra 13,0 til 17,9 prosent, i stor grad som følge av ekstraordinære skattemessige forhold.

Samlede netto renteinntekter økte med 7 prosent i forhold til samme periode i fjor, men ble redusert fra 1,90 til 1,85 prosent av GFK. Bankene hadde dermed en viss bedring fra første kvartal hvor nettorenten var 1,82 prosent.

Netto renteinntekter utgjorde 69 prosent av samlede driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), opp ett prosentpoeng fra ett år tilbake.

Andre inntekter (ekskl. kursgevinster fra verdipapirer og valuta) steg med 4 prosent fra i fjor til i år, og utgjorde 3 189 mill. kr. Netto provisjonsinntekter utgjorde 19 prosent av samlede driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), en nedgang på 2 prosentpoeng fra første halvår 2000.

Bankenes kursgevinster på verdipapirer var 1 361 mill.kroner i første halvår, en økning på 51 prosent i forhold til første halvår 2000. Sterkest forbedring kom her for rentepapirer, som gikk fra kurstap på 238 mill. kroner i fjor til en gevinst på 91 mill. kroner i år. Også for gevinster fra valuta/finansielle derivater var det en bedring, på 7 prosent. Kursgevinstene på valuta/finansielle derivater utgjorde om lag tre fjerdedeler av de samlede kursgevinster. Forretningsbankene hadde en 8 prosents nedgang i utbytteinntekter.

Tabell 4.1.2 Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og kostnadsprosent

	1.halvår 99	1.halvår 00	1.halvår 01
Andre innt. i % av driftsinnt.	29,6 %	31,5 %	31,0 %
Kostnadsprosent	69,7 %	65,7 %	66,6 %

Forretningsbankenes driftskostnader var 7 prosent høyere enn i første halvår 2000. I forhold til GFK sank driftskostnadene fra 1,82 til 1,79 prosent. Lønn, pensjoner og sosiale kostnader steg med 6 prosent og utgjorde 46 prosent av driftskostnadene, en nedgang på ett prosentpoeng fra samme periode i fjor. Generelle administrasjonskostnader steg med 12 prosent, og utgjorde en tredjedel av driftskostnadene. Bankenes samlede kostnadsprosent var i første halvår 66,6 prosent, mot 65,7 prosent ett år tidligere. Forretningsbankenes tap på utlån var 539 mill. kroner, mot 228 mill. kroner i første halvår 2000. Tapene tilsvarte 0,14 prosent av GFK.

Balansen

Forretningsbankenes brutto utlån til kunder var ved utløpet av første halvår 6,5 prosent høyere enn for ett år tilbake. Korrigeres det for porteføljeoverføringer var veksten 10,5 prosent. Justert vekstrate har dermed sunket klart de siste kvartalene, og det er de største bankene som har bremsset veksten i sterkest grad.

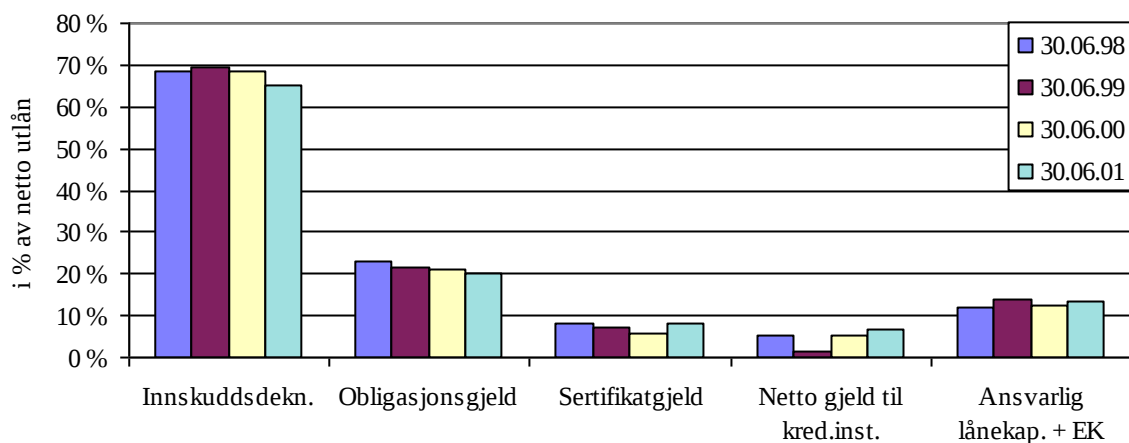
Tabell 4.1.3 Prosentvis årlig vekst i utvalgte balanseposter mv.

	30.06.01		30.06.00
	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.
Forvaltningskapital	769 355	8,1	711 412
Brutto utlån til kunder	548 319	6,5	514 813
- korr. portef.- overføringer		10,5	
Tapsavsetninger	8 248	-6,4	8 808
herav uspesifiserte tapsavs.	4 380	4,1	4 207
herav spesifiserte tapsavs.	3 868	-15,9	4 600
Innskudd fra kunder	373 420	5,0	355 550
- korr. portef.- overføringer		6,6	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	158 163	7,1	147 712
Netto nullstilte lån	3 588	-32,6	5 321
Netto misligholdte lån	4 574	-26,7	6 238
	30.06.01		30.06.00
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,7
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,7		1,0
Net. misligh. lån i % av br. utlån	0,8		1,2

Forretningsbankenes tapsavsetninger var 6,4 prosent lavere enn for ett år tilbake. Samlede tapsavsetninger utgjorde 1,5 prosent av brutto utlån, mens de uspesifiserte tapsavsetningene isolert utgjorde 0,8 prosent.

Innskudd fra kunder var etter første halvår 5,0 prosent høyere enn ett år tidligere. Veksten var dermed noe lavere enn for utlån, noe som gjør at innskuddsdekningen synker ytterligere. I figuren under vises utviklingen i funding sett i forhold til netto utlån.

Figur 4.1.1 Funding i forretningsbankene, relativt til netto utlån

Netto misligholdte og netto nullstilte lån er redusert med over en fjerdedel siste år. Korrigeres det for porteføljeoverføring var nedgangen hhv. 17 og 22 prosent. Siden første kvartal i år var netto mislighold redusert med 4 prosent.

Soliditet

Forretningsbankenes kapitaldekning er bedret sett i forhold til situasjonen for ett år tilbake. Samlet kapitaldekning ved utløpet av første halvår var 11,5 prosent, mot 9,8 prosent i fjor. Kjernekapitaldekningen var 8,4 prosent mot 7,4 prosent for ett år tilbake.

Fra og med andre kvartal d.å ble kapitaldekningregelverket endret når det gjelder vekting av boliglån. Lån mellom 60 og 80 prosent av verdigrunnlaget skal nå vektes 50 prosent, mot 100 prosent tidligere. Denne endringen medfører en reduksjon av forretningsbankenes risikoveide beregningsgrunnlag, og bedret kjernekapitaldekningen med om lag 0,2 prosentpoeng.

4.2 Sparebanker

Resultat

Sparebankene hadde et resultat før skatt som var 36 prosent lavere enn i samme periode i fjor. Nedgangen kan for en stor del forklares av de særdeles høye inntektene sparebankene i fjor hadde på salg av eierinteressene i Fellesdata. Netto renteinntekter har sunket kraftig i forhold til GFK.

Tabell 4.2.1 Resultattall for sparebankene

	1.halvår 01		1.halvår 00		2000	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto renteinntekter	7 172	2,47	6 649	2,64	14 135	2,68
Andre inntekter	1 878	0,65	1 960	0,78	3 623	0,69
herav kursgevinster	164	0,06	259	0,10	440	0,08
Andre kostnader	5 116	1,76	4 808	1,91	10 155	1,93
herav lønn og admin.kost.	3 971	1,37	3 737	1,49	7 985	1,51
Driftsres. før tap	3 934	1,35	3 801	1,51	7 604	1,44
Bokførte tap	435	0,15	403	0,16	1 207	0,23
Gev./tap VP lang sikt, nedskrivn.	115	0,04	2 219	0,88	2 528	0,48
Resultat av ord.drift f.skatt	3 615	1,24	5 617	2,23	8 926	1,69
Skatt på ordinært resultat	981	0,34	1 469	0,58	1 919	0,36
Resultat av ord. drift e. skatt	2 634	0,91	4 149	1,65	7 007	1,33
Egenkapitalavkastning	11,5 %		20,3 %		16,8 %	

Sparebankene hadde et resultat av ordinær drift før skatt på 3 615 mill. kroner, noe som tilsvarte 1,24 prosent av GFK. Dette var en nedgang på 0,99 prosentpoeng fra tilsvarende periode i fjor, og forklares i hovedsak av fjorårets høye inntekter på salget av Fellesdata. Ser

en bort fra gevinst på verdipapirer som er anleggsmidler hadde sparebankene et resultat før skatt på 3 500 mill. kroner, en økning på 3 prosent fra foregående år. I forhold til GFK gir dette en nedgang fra 1,35 til 1,21 prosent.

Netto renteinntekter steg med 8 prosent i forhold til første halvår i fjor, men sank i forhold til GFK fra 2,64 til 2,47 prosent. Noe av nedgangen skyldes at sparebankene i 2001 må betale inn full avgift til Sparebankenes Sikringsfond. Avgiften forklarer om lag 0,07 prosentpoeng av nedgangen i nettorente. Netto renteinntekter utgjorde 81 prosent av samlede driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), opp ett prosentpoeng fra første halvår 2000.

Andre inntekter (ekskl. kursgevinster fra verdipapirer og valuta) var nær uendret i forhold til i fjor, men sank fra 0,68 til 0,59 prosent av GFK. Netto provisjonsinntekter steg med 12 prosent, og utgjorde 15 prosent av de samlede driftsinntektene mot 14 prosent ett år tilbake.

Bankenes kursgevinster på verdipapirer og valuta sank fra 259 i første halvår 2000 til 164 mill. kroner i år, og utgjorde med det 0,06 prosent av GFK. Et stort antall banker hadde netto kurstap i første halvår. Tapene kom særlig på aksjer.

Tabell 4.2.2 Utvikling i andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og kostnadsprosent

	1.halvår 99	1.halvår 00	1.halvår 01
Andre innt. i % av driftsinnt.	23,9 %	20,4 %	19,3 %
Kostnadsprosent	55,3 %	57,6 %	57,6 %

Sparebankenes driftskostnader var 6 prosent høyere enn for ett år tilbake, men i forhold til GFK var det en nedgang fra 1,91 til 1,76 prosent. Lønn, pensjoner og sosiale kostnader steg med 9 prosent og utgjorde 48 prosent av totale driftskostnader, opp fra 46 prosent ett år tidligere. Generelle administrasjonskostnader steg med 2 prosent og utgjorde 30 prosent av samlede kostnader. Bankenes samlede kostnadsprosent var i første halvår 57,6 prosent, det samme som i første halvår i fjor.

Sparebankenes tap på utlån steg med 8 prosent til 435 mill. kroner i første halvår. Dette tilsvarte 0,15 prosent av GFK.

Balansen

Sparebankenes brutto utlån til kunder var ved utløpet av første halvår 12,9 prosent høyere enn for ett år tilbake. Korrigeres veksten for porteføljeoverføringer var veksten 11,5 prosent. Vekstraten har vært synkende de siste kvartaler, men fra første til andre kvartal er det bare en svak nedgang.

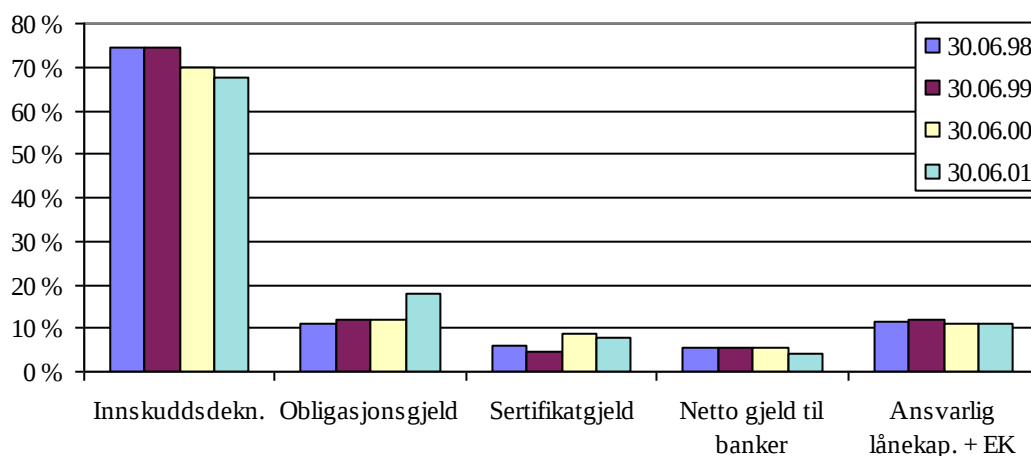
Tabell 4.2.3 Prosentvis årlig vekst i utvalgte balanseposter mv.

	1.halvår 01 Mill.kr.	Vekst i % siste år	1.halvår 00 Mill.kr.
Forvaltningskapital	607 706	15,1	528 088
Brutto utlån til kunder	488 148	12,9	432 421
- korr. for porteføljeoverf.		11,5	
Tapsavsetninger	7 236	6,0	6 824
herav uspesifiserte tapsavs.	4 055	16,6	3 478
herav spesifiserte tapsavs.	3 181	-4,9	3 346
Innskudd fra kunder	344 231	10,0	312 810
- korr. for porteføljeoverf.		9,3	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	90 647	38,3	65 559
Netto nullstilte lån	1 915	18,4	1 617
Netto misligholdte lån	5 890	35,8	4 337
	1.halvår 01		1.halvår 00
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,6
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,4		0,4
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,2		1,0

Sparebankenes tapsavsetninger var økt med 6 prosent siste år, det vil si klart lavere enn veksten i utlån. Tapsavsetningene utgjorde nå 1,5 prosent av brutto utlån, mot 1,6 prosent ett år tidligere. Som for forretningsbankene er det de uspesifiserte tapsavsetningene som stiger, mens det er en reduksjon i de spesifiserte.

Innskudd fra kunder var ved utløpet av første halvår 10,0 prosent høyere enn for ett år tilbake. Innskuddsdekningen (av netto utlån) var ved halvårsskiftet 67 prosent, etter en økning siste kvartal på ett prosentpoeng. Dette var to prosentpoeng lavere enn for ett år tilbake.

Figur 4.2.1 Funding i sparebankene, relativt til netto utlån

Netto misligholdte lån har økt med 36 prosent siste år, og utgjorde ved utløpet av første halvår 1,2 prosent av utlån. Særlig de mindre bankene har en sterk vekst i netto mislighold.

Soliditet

Sparebankenes samlede kjernekapitaldekning var 10,6 prosent ved utgangen av første halvår, noe som er en økning på 0,3 prosentpoeng i forhold til for ett år tilbake. Den totale kapitaldekningen er bedret med 0,9 prosentpoeng, til 13,6 prosent.

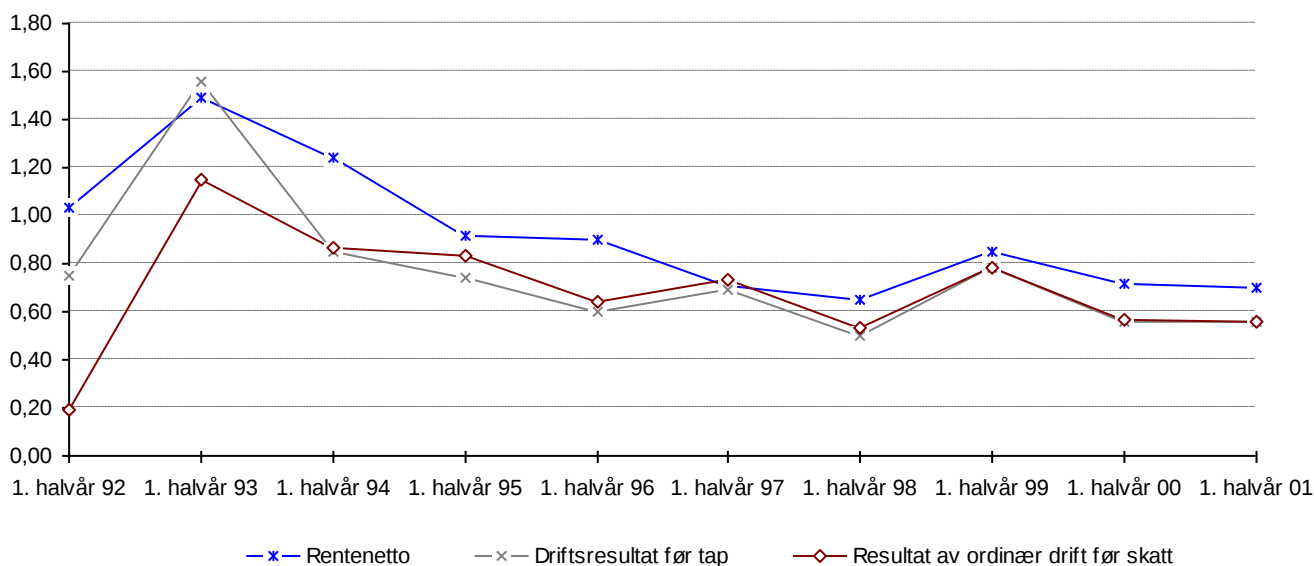
De endrede vektingsreglene for boliglån mellom 60 og 80 prosent av verdigrunnlaget har medført en bedring av kjernekapitaldekningen på omlag 0,4 prosent.

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 1. halvår 2001 omfatter 11 norske kredittforetak. Tallene for tilsvarende periode i 2000 gjelder de samme foretakene.

Figur 5.1.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultat

Det er en liten nedgang i nettorenten sammenlignet med 1. halvår i fjor, men den er høyere enn ved utgangen av 1. kvartal 2001. Isolert sett viser nettorenten en økning i 2. kvartal 2001 etter å ha falt i 1. kvartal.

Kursgevinster på verdipapirer utgjør 8 mill. kroner i 1. halvår, mens det var et tilsvarende kurstap i 1. halvår i fjor. Lønns- og driftskostnader ligger på samme nivå som i 2000.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

	1. halvår 2001		1. halvår 2000	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	836	0,70	722	0,72
Andre inntekter	46	0,04	27	0,03
Andre kostnader	206	0,18	178	0,19
Driftsres. før tap	676	0,56	571	0,56
Bokførte tap	-3	-0,00	-5	-0,01
Resultat ord. drift	679	0,56	576	0,57
<i>EK-avkastning*</i>		8,8 %		8,2 %

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Resultat av ordinær drift før skatt utgjør 0,56 prosent av GFK og er på omtrent samme nivå som for ett år siden. Resultat er noe bedre enn ved utgangen av 1. kvartal i år.

Balanse

Utlån til kunder har økt med 10,7 prosent de siste 12 månedene. Årsveksten er noe høyere enn ved utgangen av 2000.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2001	% vekst	30.06.2000
Forvaltningskapital	244 064	20,3	202 903
Brutto utlån til kunder	153 592	10,7	138 770
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	173 688	12,8	154 039
Nullstilte lån	69	-2,9	71
i prosent av brutto utlån	0,04		0,05
Misligholdte lån	149	0,7	148
i prosent av brutto utlån	0,10		0,11
Tapsavsetninger	224	0,9	222
i prosent av brutto utlån	0,15		0,16

Kapitaldekning

Foreløpige tall for kredittforetakene samlet viser en reduksjon i kjernekapitaldekningen på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår i fjor. Dette skyldes økningen i beregningsgrunnlaget det siste året.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	30.06.2001*	31.03.2001	30.06.2000
Kjernekapitalprosent	11,98	12,56	13,14
Kapitaldekningsprosent	15,05	15,80	16,17
Kjernekapital	12 096	11 971	11 431
Tilleggskapital	3 201	3 176	2 738
Netto ansvarlig kapital	15 192	15 057	14 065
Beregningsgrunnlag	100 948	95 280	86 983

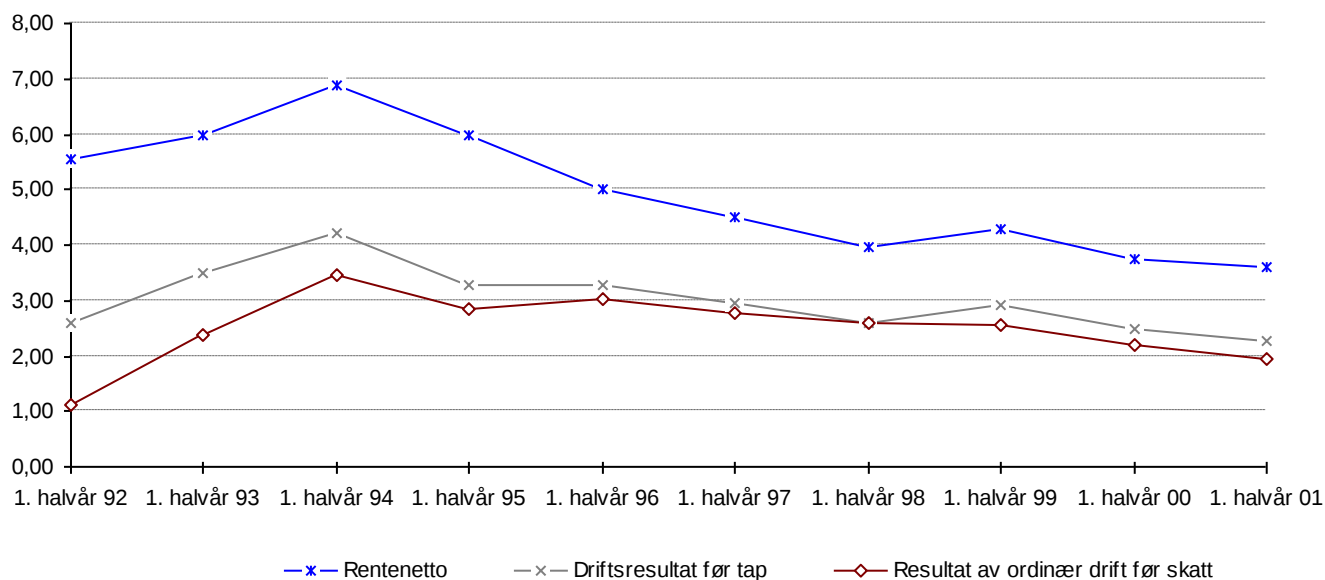
*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Kjernekapitaldekningen er redusert fra 1. halvår 2000 for 7 av 11 kredittforetak. To selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital.

5.2 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 1. halvår 2001 omfatter 21 norske finansieringsselskaper. Tallene for tilsvarende periode i fjor gjelder de samme selskapene.

Figur 5.2.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultat

Finansieringsselskapenes nettorente er redusert med 0,12 prosentpoeng sett i forhold til 1. halvår 2000. Skjerpet konkurranse i det norske markedet har ført til reduserte marginer i løpet av det siste året. Finansieringsselskapene har i tillegg stor grad av kortsiktig funding, og økningen i de korte rentene i fjor har gitt selskapene høyere rentekostnader. Heving av utlånsrentene har ikke klart å kompensere for økte fundingkostnader. Nedgangen i nettorenten har imidlertid stagnert i 2001 som følge av økte renteinntekter. Isolert sett har det vært en økning i nettorenten de to siste kvartalene, etter at den gradvis falt i 2000.

Målt i prosent av GFK er provisjonsinntekter noe lavere enn i fjor, mens andre driftsinntekter viser en økning. Det er en økning i provisjonskostnader og lønnskostnader sammenlignet med 1. halvår 2000.

Tabell 5.2.1 Resultatposter

	1. halvår 2001		1. halvår 2000	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	981	3,61	904	3,73
Andre inntekter	623	2,30	552	2,27
Andre kostnader	991	3,65	854	3,52
Driftsres. før tap	613	2,26	602	2,48
Bokførte tap	90	0,33	66	0,27
Resultat ord. drift	523	1,93	536	2,21
<i>EK-avkastning*</i>		14,0 %		15,9 %

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tap på utlån er 24 mill. kroner høyere enn i 1. halvår i fjor og utgjør nå 0,33 prosent av GFK. Resultat av ordinær drift er på 523 mill. kroner som tilsvarer 1,93 prosent av GFK. Resultatet er 0,28 prosentpoeng svakere enn for samme periode i 2000, men noe bedre enn etter første kvartal i år.

Balanse

Brutto utlån til kunder har økt med 12,8 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av 1. kvartal var årsveksten ca. 10 prosent, mens den var 9,2 prosent ved utgangen av 2000.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2001	% vekst	30.06.2000
Forvaltningskapital	56 978	14,9	49 595
Brutto utlån til kunder ¹	54 635	12,8	48 455
Innlån og gjeld til kunder	4 685	24,1	3 774
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	50	-93,1	729
Nullstilte lån	669	14,6	584
i prosent av brutto utlån	1,22		1,21
Misligholdte lån	805	2,6	785
i prosent av brutto utlån	1,47		1,62
Tapsavsetninger	1 018	-13,2	1 173
i prosent av brutto utlån	1,86		2,42

Kapitaldekning

Foreløpige tall for finansieringsselskapene samlet viser en nedgang i kjernekapitaldekningen på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår i fjor. Den viktigste årsaken er at høyere utlånsvekst har gitt en økning i beregningsgrunnlaget.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	30.06.2001*	31.03.2001	30.06.2000
Kjernekapitalprosent	10,51	10,91	10,87
Kapitaldekningsprosent	11,83	11,88	11,85
Kjernekapital	5 756	5 633	5 196
Tilleggskapital	725	679	472
Netto ansvarlig kapital	6 478	6 133	5 666
Beregningsgrunnlag	54 773	51 624	47 811

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Av de 21 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og balansetall har 15 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 1. halvår 2000. 6 selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital.

¹ Norges Bank har publisert finansstatistikk for vekst i netto utlån til publikum (K2) pr. 30.06.2001, justert for valutakursendringer. Statistikken bygger på foreløpige tall fra finansdatabasen (rapport 10) og inkluderer, i motsetning til nøkkeltallsrapporteringen, de utenlandske filialene i Norge.

6. FORSIKRINGSSKAPER

6.1 Livsforsikring

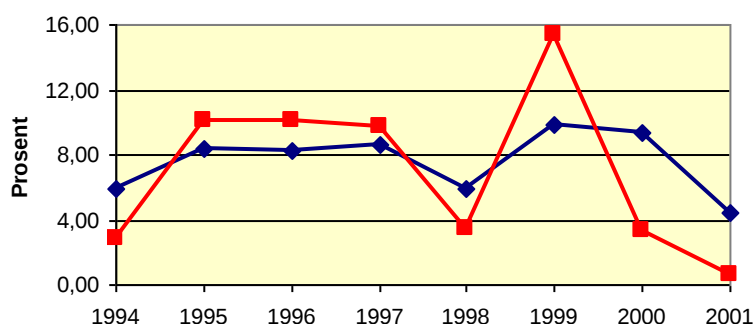
Ved utgangen av 1. halvår 2001 var det 9 tradisjonelle livsselskaper og 6 selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livsselskaper med unntak av Nordenfjeldske Livsforsikring som har svært liten aktivitet. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Livsselskapenes direkte eksponering overfor verdipapirmarkedene har økt gjennom flere år, og utviklingen i verdipapirmarkedene har således vesentlig betydning for livsselskapenes resultater. I den senere tid har internasjonal økonomi vært preget av et relativt markert omslag mot svakere vekst. Samtidig er det svært stor usikkerhet knyttet til hvor kraftig og langvarig omslaget vil bli, og i hvor stor grad det vil smitte over til andre land. Denne usikkerheten har kunnet gjenspeiles i store svingninger i aksjekursene, og Morgan Stanleys verdensindeks falt i løpet av 1. halvår 2001 med 7,5 prosent. Oslo Børs utviklet seg noe mer stabilt enn øvrige markeder i samme periode, og fallet i totalindeksen i 1. halvår var på 3,1 prosent.

Utviklingen i verdipapirmarkedene har økt sannsynligheten for at selskapene må benytte tilleggsavsetningene for å kunne innfri avkastningsgarantien for 2001. Verdijustert kapitalavkastning for selskapene i gjennomsnitt var i 2000, etter et særdeles godt år i 1999, tilbake på 1998-nivå og viste 3,4 prosent. I 2001 har avkastningen fortsatt å synke, og innrapporterte data viser at verdijustert avkastning for 1. halvår 2001 (annualisert) er på 0,6 prosent. Bokført avkastning viser også en svak utvikling. Mens selskapene i 2000 kunne realisere en høyere andel av kursgevinstene fra 2. halvdel av 1999 og på den måten opprettholde en høy bokført kapitalavkastning på 9,3 prosent, har selskapenes bokførte kapitalavkastning i 1. halvår 2001 (annualisert) falt til 4,4 prosent.

Figur 6.1.1: Utvikling i livsselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1994 – 2001

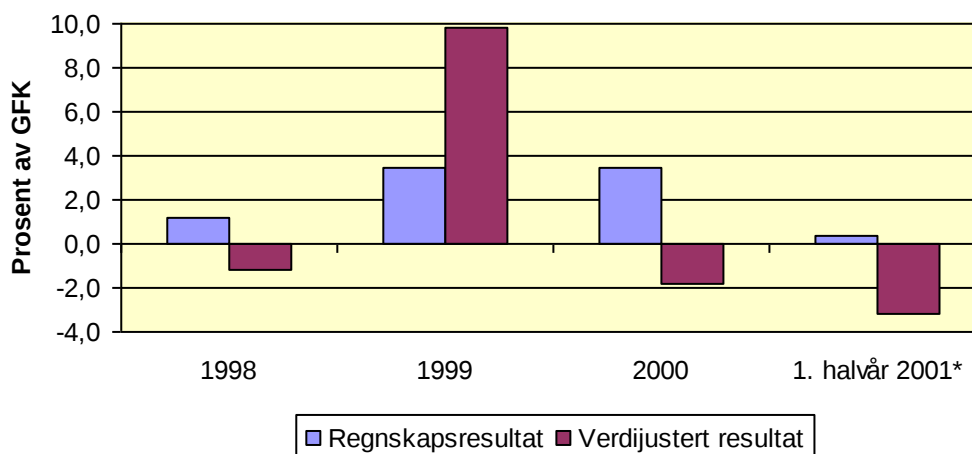

Livsselskapenes resultat før tildeling til kunder og skatt var for 1. halvår 2001 på 0,6 mrd. kroner, eller 0,3 prosent (annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). En foreløpig fordeling til kunder tyder på at selskapene akter å tildele kundene 1,7 mrd. kroner, hvilket innebærer at selskapenes egenkapital vil bli belastet et underskudd på 1,1 mrd. kroner. Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 1. halvår 2000 på 9,7 mrd. kroner, eller 5,3 prosent (annualisert) av GFK. Midler tilført

forsikringskunder var på 8,5 mrd. kroner, og 1,2 mrd. kroner gikk til betjening av egenkapital og skatt.

Selskapenes verdijusterte resultat før tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og viste for 1. halvår 2001 et underskudd på 6,2 mrd. kroner. Underskuddet svarer til 3,2 prosent (annualisert) av selskapenes samlede GFK. Til sammenligning viste verdijustert resultat for 1. halvår 2000 et overskudd på 2,0 mrd. kroner, eller 1,1 prosent (annualisert) av GFK.

Figur 6.1.2: Utviklingen i livselskapenes resultater 1998 - 2001

*Annualisert prosent

Premieinntekter

Selskapenes samlede premieinntekter i 1. halvår 2001 var på 15,9 mrd. kroner, mot 12,9 mrd. kroner i samme periode året før. Dette innebærer en økning på 23,4 prosent. En vesentlig del av økningen skriver seg fra et enkelt selskap som har rapportert en premieøkning på 54 prosent. Utover dette skyldes bransjens økning i premieinntekter ren nyttegning, i det tallene ovenfor er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Innrapporterte data for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viser at livselskapene har en netto fraflytting (til pensjonskassene) svarende til 0,2 prosent av livselskapenes samlede GFK. Til sammenligning var bransjens netto fraflytting i 1. halvår 2000 på 0,3 prosent av GFK.

Tabell 6.1.1: Utvalgte resultatposter

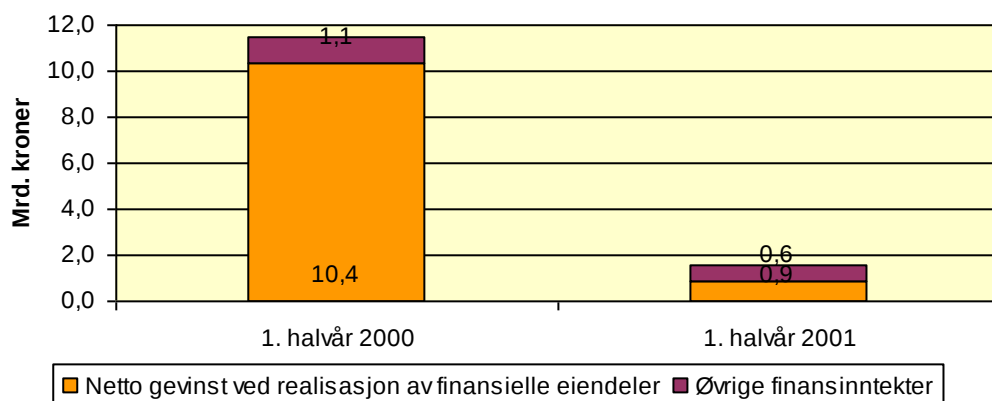
RESULTAT Mill. kr.	30.06.01	% av GFK (annualisert)	30.06.00	% av GFK (annualisert)
Premieinntekter	20 469	10,5	16 241	8,9
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	4 532	2,3	3 322	1,8
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	1 523	0,8	11 517	6,3
herav netto gevinst ved realisasjon	903	0,5	10 369	5,7
Erstatninger	15 252	7,8	13 645	7,5
herav overføring av premiereserve mv. til andre	5 203	2,7	4 525	2,5
Endringer forsikringsmessige avsetninger, ekskl. nye tilleggsavsetn.	11 248	5,8	9 820	5,4
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	2 364	1,2	2 013	1,1
Andre inntekter/kostnader	1 114	0,6	-263	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	649	0,3	9 680	5,3
Endring i kursreguleringsfond	-7 065		-7 666	
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	-6 416	-3,3	2 014	1,1
Midler tilført forsikringkunder	1 689	0,9	8 458	4,6
Skattekostnad	76		184	
Overskudd	-1 116	-0,6	1 038	0,6

Netto inntekter fra finansielle eiendeler

Den premie som en forsikringstager innbetaler til et livsselskap er bygget opp av tre deler; en sparedel, en risikopremie og en administrasjonspremie. Livsselskapenes resultater kan derfor splittes i et rente-, risiko-, og et administrasjonsresultat. Administrasjonsresultatet kan grovt sett beregnes som summen av administrasjonspremie og administrasjonstilskudd med fratrekk av administrasjonskostnader, mens risikoresultatet grovt sett beregnes som risikopremie med fratrekk av risikotilskudd. Med risikotilskudd forstås her de forsikringsytelser som er utbetalt i perioden og som ikke er dekket av tidligere oppsamlede fond. Ser man bakover i tid har risiko- og administrasjonsresultatet stort sett gått i null. Renteresultatet beregnes som netto finansinntekter minus garantert rente på forsikringstakernes midler, og utviklingen i verdipapirmarkedene har derfor stor betydning for livsselskapenes resultater.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. halvår 2001 ga livsselskapene en netto finansinntekt på 1,5 mrd. kroner, eller 0,4 prosent av selskapenes GFK (0,8 prosent annualisert). Dette er en reduksjon på 2,8 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår 2000 da selskapenes netto finansinntekter var på 11,5 mrd. kroner eller 3,2 prosent av GFK (6,3 prosent annualisert). Livsselskapene har i den aktuelle perioden hatt et netto tap ved realisasjon av aksjer på 2,4 mrd. kroner, mot en netto gevinst på 11,7 mrd. kroner i samme periode i fjor. Netto gevinst ved realisasjon av obligasjoner var på 1,3 mrd. kroner i 1. halvår 2001, mot et tilsvarende netto tap for samme periode året før.

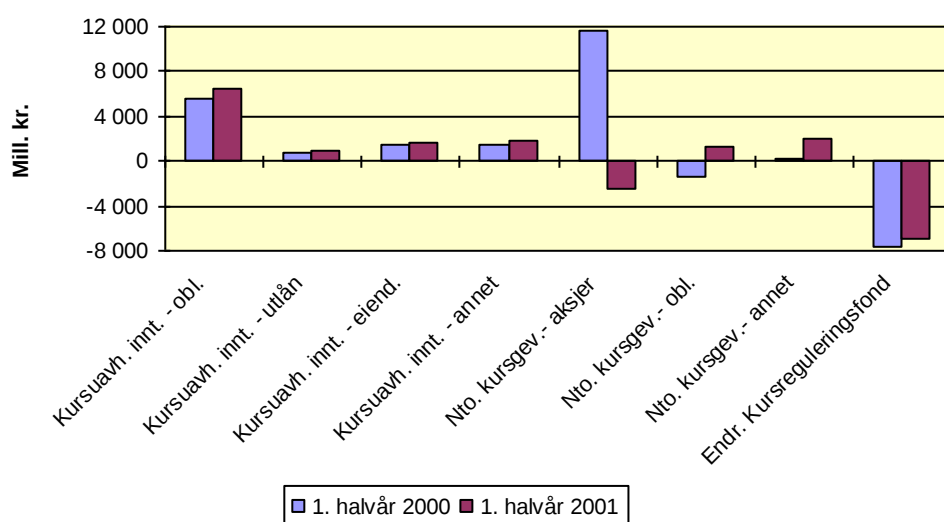
Figur 6.1.3: Netto inntekter av finansielle eiendeler

Livselskapenes finansinntekter kan deles opp i to komponenter; kursavhengige finansinntekter og ikke-kursavhengige finansinntekter. Ikke-kursavhengige finansinntekter består bl.a. av renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten og aksjeutbytte. Kursavhengige finansinntekter kommer hovedsakelig av endring i verdien på livselskapenes beholdning av aksjer, obligasjoner og valutarelaterte instrumenter.

Selskapenes ikke-kursavhengige finansinntekter for 1. halvår 2001 beløp seg til 10,9 mrd. kroner. Dette er en økning på 18,3 prosent fra 1. halvår 2000 da samlede ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 9,2 mrd. kroner. Kursavhengige finansinntekter utgjorde for den aktuelle perioden 20,9 mrd. kroner, mot 26,9 mrd. kroner i 1999. Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler eksklusive administrasjonskostnader beløp seg i 1. halvår 2001 til 30,3 mrd. kroner, mot 23,8 mrd. kroner for samme periode året før, hvilket er en økning på 27 prosent. Økningen skriver seg dels fra verdiregulering av finansielle eiendeler, og da spesielt fra reversering av urealiserte gevinster knyttet til aksjer, og dels fra tap ved realisasjon av aksjer og finansielle eiendeler knyttet til valuta.

Figur 6.1.4: Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

Erstatninger

Livselskapene utbetalte erstatninger i 1. halvår 2001 for 15,3 mrd. kroner, mot 13,6 mrd. kroner i 1. halvår 2000. Inkludert i disse størrelsene er endringer i erstatningsavsetninger som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapene kostnadsførte 5,2 mrd. kroner som følge av slik flytting i 1. halvår 2001, mot 4,5 mrd. kroner i 1. halvår 2000. Livselskapenes erstatninger eksklusive overføring av premiereserve har med dette økt med 10,2 prosent sammenlignet med 1. halvår 2000. Ser man bort fra selskaper som er kommet til etter utgangen av 2000, er økningen på 5,4 prosent.

Forsikringsmessige avsetninger

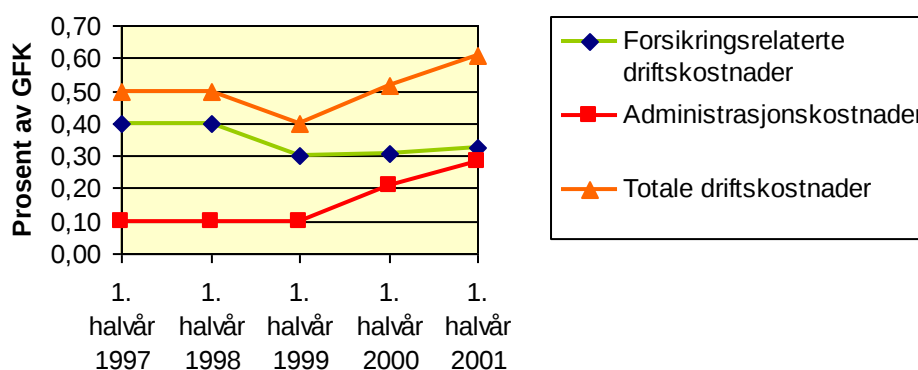
Livselskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 11,6 mrd. kroner i 1. halvår 2001, mot 9,8 mrd. kroner i 1. halvår 2000. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggssytelser ut over

kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Driftskostnader

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 2,4 mrd. kroner i 1. halvår 2001, mot 2,0 mrd. kroner i 1. halvår 2000, hvilket er en økning på 17,4 prosent. Driftskostnadene omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler. Økningen skriver seg i hovedsak fra et enkelt selskap.

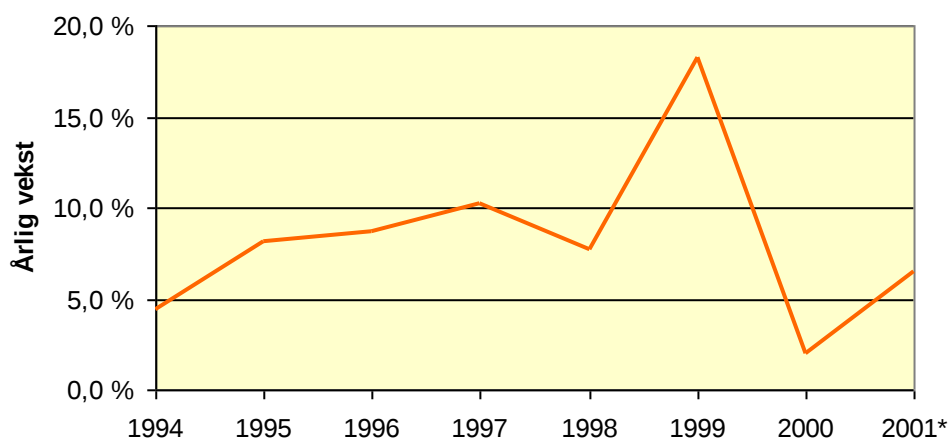
Figur 6.1.5: Utviklingen i livselskapenes driftskostnader 1997 – 2001

Balanse

Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 392 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2001, en økning på 6,5 prosent siden årsskiftet da forvaltningskapitalen var på 368 mrd. kroner. Korrigert for Oslo Pensjonsforsikring er imidlertid veksten i forvaltningskapitalen kun på 0,8 prosent. Figur 6.1.7 nedenfor viser utviklingen i selskapenes forvaltningskapital over en syv års periode.

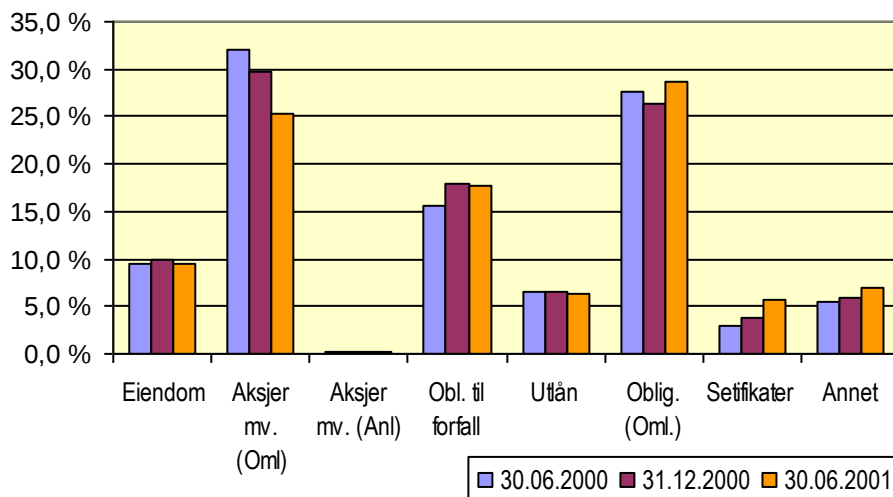
Figur 6.1.7: Årlig vekst i livselskapenes forvaltningskapital i perioden 1994 til 2001

*Vekstprosenten for 2001 er annualisert.

Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler fortsetter å synke, mens andelen av anleggsaksjer er beskjeden og ligger stabilt på 0,2 prosent av forvaltningskapitalen. Beholdningen av omløpsobligasjoner sank ved årsskiftet, men har tatt seg opp igjen, og er ved utgangen av 1. halvår 2001 svakt høyere enn ett år tidligere. Andelen av obligasjoner holdt til forfall økte med 2 prosentpoeng fra 1. halvår 2000 til årsskiftet, men har siden det ligget stabilt på 17,7 prosent. Andelen utlån er tilnærmet uendret.

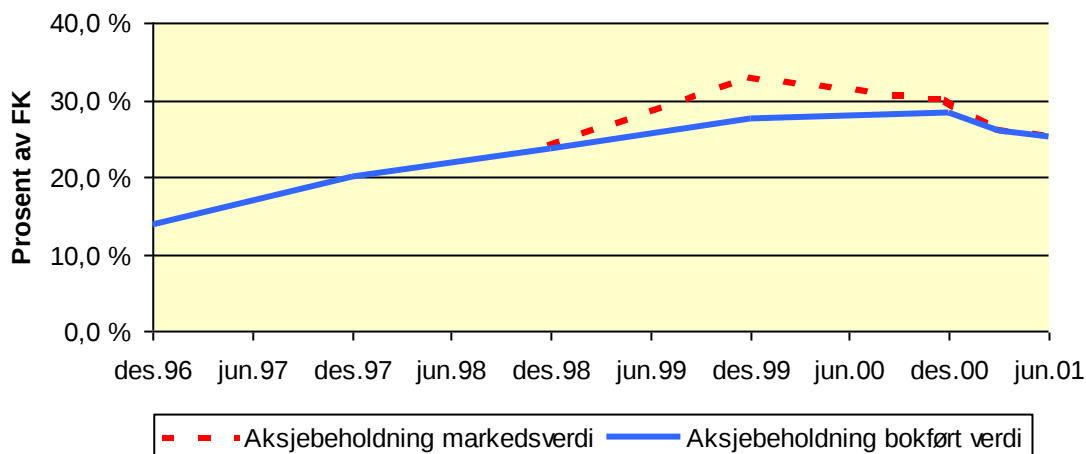
Figur 6.1.8: Utvikling i sentrale balanseposter (i % av FK) fra 30.06.00 til 30.06.01

Aksjer og andeler

Figuren nedenfor viser at utviklingen i livselskapenes aksjebeholdning målt i prosent av forvaltningskapitalen er synkende. Porteføljen vokste jevnt frem til desember 1999, da livselskapenes aksjebeholdning, målt ved markedsverdier, utgjorde 33 prosent av forvaltningskapitalen. Med større turbulens i aksjemarkedene i 2000 begynte beholdningens markedsverdi å synke. Ved utgangen av 1. halvår 2001 var markedsverdien av livselskapenes totale aksjebeholdning på 99,7 mrd. kroner (25,3 prosent av FK), mot 110,4 mrd. kroner (30 prosent av FK) ved årsskiftet og 119,4 mrd. kroner (32 prosent av FK) ved utgangen av 1. halvår 2000.

Figur 6.1.9: Utviklingen i livselskapenes aksjebeholdning i prosent av FK i perioden 31.12.1995 til 30.06.2001

Bestemmelsene i gjeldende kapitalforvaltningsforskrift gir selskapene anledning til å forvalte midler, utover eiendeler til dekning av de forsikringsmessige avsetninger, uten å rammes av de generelle plasseringsbegrensningene i forskriftens § 7 første ledd på 35 prosent. Disse midler betegnes som "frie midler", og defineres som differansen mellom et selskaps forvaltningskapital og selskapets forsikringsmessige avsetninger. For livsforsikringsselskaper vil frie midler i hovedsak utgjøres av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond samt premiedepot fra gjenforsikringsselskaper. Tabellen nedenfor gir en oversikt over enkeltelskapenes aksjeandel både i forhold til forvaltningskapital, og i forhold til kapitalforvaltningsforskriftens begrensning.

Tabell 6.1.2: Livselskapenes aksjebeholdning relativt til FK og kapitalforvaltningsforskriftens begrensning

	30.06.00	31.12.00	30.06.01	30.06.01*
	% av FK	% av FK	% av FK	
Sum livselskaper	32,3 %	30,0 %	25,5 %	17,5 %

* Livselskapenes aksjebeholdning (korrigert for frie midler) i prosent av forsikringsmessige avsetninger.

Utviklingen i beholdningen av omløpsaksjer i perioden 2. kvartal 2000 til 2. kvartal 2001 er gjengitt i tabell 6.1.3 nedenfor. Tabellen viser at livselskapene sitter med en stor andel utenlandske aksjer. Andelen steg mot slutten av 2000, og var ved årsskiftet kommet opp i 69 prosent. Etter dette har andelen utenlandske aksjer ligget stabilt.

Tabell 6.1.3: Verdipapirbeholdning (omløpsmidler), samt andel utenlandske verdipapirer

Mill. kroner	2. kv. 2000	3. kv. 2000	4. kv. 2000	1. kv. 2001	2. kv. 2001
%					
Aksjer	118 554	118 870	109 442	100 249	98 722
utenlandsandel	67 %	67 %	69 %	69 %	69 %
Obligasjoner og sertifikater	113 531	117 948	112 284	128 495	135 507
utenlandsandel	47 %	49 %	52 %	48 %	47 %
FK	370 247	375 596	368 293	386 609	391 569

Obligasjoner er regnskapsmessig inndelt i obligasjoner som ikke er til varig eie (omløpsobligasjoner) og obligasjoner som holdes til forfall. Livselskapenes beholdning av omløpsobligasjoner (inklusive sertifikater) er siden utgangen av 1. halvår 2000 økt med 4 prosentpoeng målt i forhold til samlet forvaltningskapital, og utgjorde 135,5 mrd. kroner eller 34,6 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår 2001. Innrapporterte data fra livselskapene viser imidlertid at beholdningen sank mot slutten av 2000, og økningen siden årsskiftet er på hele 8 prosentpoeng.

Selskapenes utenlandsandel av omløpsporteføljen som ved årsskiftet var oppe i 52 prosent er i løpet av 1. halvår 2001 falt med 5 prosentpoeng til 47 prosent.

Obligasjoner som holdes til forfall

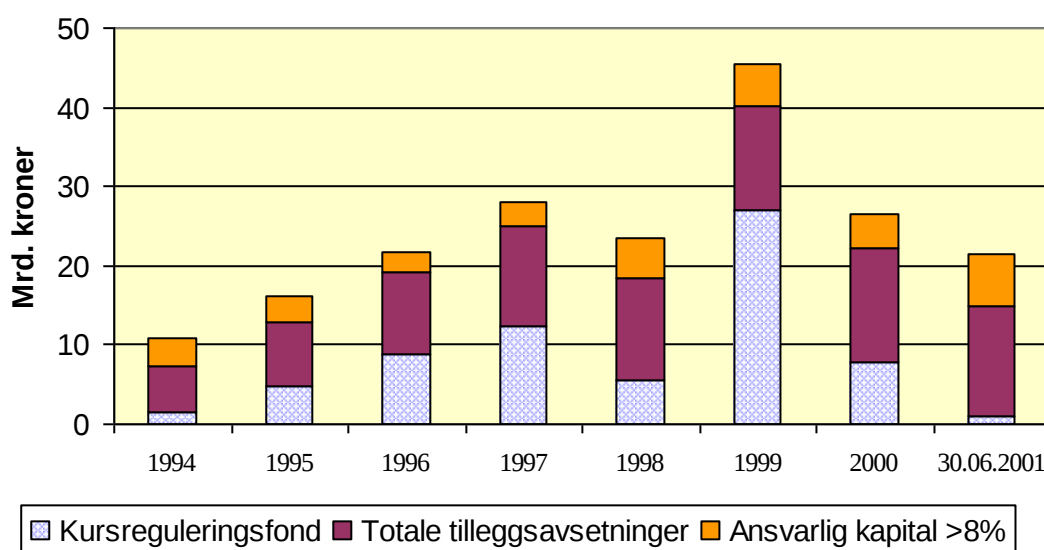
Beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall har vist en flat utvikling siden årsskiftet. Ved utgangen av 1. halvår 2001 utgjorde beholdningen 70 mrd. kroner, hvilket svarer til 18 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Ett år tidligere utgjorde beholdningen 58 mrd. kroner eller 16 prosent av forvaltningskapitalen.

Soliditet

Ved utgangen av 1. halvår 2001 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 11,8 prosent, og samtlige selskaper tilfredsstiller kravet på 8 prosent.

Selskapenes opptrapping gjennom flere år av sin eksponering overfor verdipapirmarkedene, og den senere tids utvikling i aksjemarkedet, har forsterket behovet for bufferkapital. Bufferkapitalen definert ved overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond var ved utgangen av 1. halvår 2001 redusert med 4,7 mrd. kroner til 21,6 mrd. kroner siden årsskiftet. Bufferkapitalen utgjør etter dette 6,1 prosent av selskapenes forsikringsmessige avsetninger,. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen 38,0 mrd. kroner eller 12,0 prosent av forsikringsmessige avsetninger ett år tidligere. Figur 6.1.10 nedenfor viser utviklingen i livselskapenes samlede bufferkapital i perioden 1994 til 1. halvår 2001. Vi ser at det i stor grad er verdien av kursreguleringsfondet som varierer.

Figur 6.1.10:Utviklingen i livselskapenes bufferkapital

Tabell 6.1.4: Utvikling i livselskapenes bufferkapital* i perioden 4. kv. 1999 til 2. kv. 2001

Mrd. kr.	4. kv. 1999	1. kv. 2000	2. kv. 2000	3. kv. 2000	4. kv. 2000	1. kv. 2001	2. kv. 2001
Ansv.kap. >8%	5 273	5 726	5 137	4 929	4 443	3 328	6 662
Tilleggsavsetn.	13 094	13 630	13 455	13 412	14 249	14 047	13 928
Kursreg.fond	27 065	26 265	19 436	17 396	7 917	752	987
Bufferkapital	45 433	45 621	38 028	35 737	26 609	18 127	21 577

*Bufferkapitalen er i realiteten noe mindre enn hva som fremgår av tabellen ettersom det for noen av selskapene inngår tilleggsavsetninger utover ett års rentegaranti. Det er ved beregning av bufferkapital ikke tatt hensyn til solvensmarginkravet. I overskytende ansvarlig kapital inngår i tillegg til kjernekapital også tilleggskapital.

Finansdepartementet vedtok 14.05.2001 Forskrift 14. mai 2001 om endring av forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak. Forskriften åpner for bruk av tilleggsavsetninger ved beregning av ansvarlig kapital i delårsregnskapet. Forskriften ble vedtatt med tilbakevirkende kraft for 1. kvartal 2001. Som en konsekvens av forskriftsendringen er livselskapenes bufferkapital blitt kunstig høy da deler av tilleggsavsetningene er medregnet i den ansvarlige kapitalen samtidig som årsregnskapsforskriften § 7-3 krever at tilleggsavsetningene ikke reduseres i delårsregnskapet. Livselskapenes reelle bufferkapital ved utgangen av 1. halvår 2001 vil dermed være i størrelsesorden 19,5 mrd. kroner, eller 5,0 prosent av FK.

Livsforsikring med investeringsvalg

Ved utgangen av 1. halvår 2001 var det i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked). Resultatet for 1. halvår 2001 viste et underskudd samlet sett på 34 mill. kroner, mot et underskudd på 3 mill. kroner ett år tidligere. Samlede premieinntekter var 2 158 mill. kroner.

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 1. halvår 2001 var 11 711 mill. kroner. Av dette var 69 prosent plassert i aksjer og andeler, mens obligasjoner og sertifikater hadde en andel på 14 prosent.

6.2 Skadeforsikringsselskaper

Utvalget består av 43 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 2. kvartal 2001. Tabellen under viser markedsandeler for de ulike grupper norske selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital.

Tabell 6.2.1 Markedsandeler i ulike grupper norske (ikke filialer) skadeforsikringsselskaper

1. halvår 2001	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors.selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring
Forfalt bruttopremie	80,1 %	8,1 %	4,6 %	4,5 %	2,2 %	0,6 %
Forvaltningskapital	68,8 %	17,9 %	5,7 %	4,6 %	2,0 %	1,0 %

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i 1 halvår 2001 et underskudd av ordinær drift på 688 mill. kroner, mot et overskudd på 784 mill. kroner i 1. halvår 2000. Årsaken til den betydelige resultatsvekkelsen er lavere finansinntekter som følge av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene i årets første halvår. Selskapene hadde i 1. halvår netto finansinntekter på 456 mill. kroner, mot 1 619 mill. kroner i samme periode i 2000. Teknisk regnskap viste et overskudd på 98 mill. kroner, mot et overskudd på 411 mill. kroner i 1. halvår 2000. Hvis man ser bort fra captiveselskapene, var imidlertid det tekniske resultatet bedre enn i samme periode året før.

En inndeling i ulike grupper selskaper viser at den dominerende gruppen Selskaper knyttet til konsern var den eneste med samlet underskudd i teknisk resultat. Imidlertid var det kun gruppene Øvrige aksjeselskaper og Gjensidige sjøforsikringsselskaper som oppnådde en bedring i ordinært resultat.

Tabell 6.2.2 Resultat i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1. halvår 2001	1. halvår 2000
Alle selskaper	Teknisk resultat	98	411
	Resultat av ord. virksomhet	-688	784
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	-52	-230
	Resultat av ord. virksomhet	-485	107
Captives	Teknisk resultat	74	709
	Resultat av ord. virksomhet	-236	709
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	2	-79
	Resultat av ord. virksomhet	-25	-89
Gjensidige sjøforsikrings-selskaper	Teknisk resultat	41	-5
	Resultat av ord. virksomhet	38	24
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	28	8
	Resultat av ord. virksomhet	12	22
Kredittforsikring	Teknisk resultat	5	7
	Resultat av ord. virksomhet	8	12

Resultatene i gruppen Knyttet til konsern består av ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan beskrives ved combined ratio, som uttrykker summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning

(f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r. Combined ratio for alle selskapene var 110,0 i 1. halvår 2001, hvilket innebærer en klar nedgang fra 115,3 i 1. halvår 2000. Skadeprosenten har falt med 2,2 prosentpoeng til 85,8. Kostnadsprosenten har falt 3,1 prosentpoeng til 24,2. Til tross for den betydelige nedgangen er combined ratio fortsatt noe høyere enn selskapenes uttalte målsettinger.

Tabell 6.2.3 Combined ratio i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors.selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring
1. halvår 2001	109,5 %	102,9 %	141,2 %	111,0 %	93,9 %	175,9 %
1. halvår 2000	116,0 %	73,5 %	172,6 %	132,4 %	106,4 %	130,7 %

Combined ratio viste generelt størst nedgang i de gruppene hvor combined ratio var høy i 1. halvår i fjor. Unntaket var Kredittforsikring, hvor combined ratio økte markert. Dette var også den eneste gruppen i tillegg til Captives som hadde en økning i combined ratio i forhold til 1. halvår i fjor.

Til tross for svake finansinntekter og relativt svake tekniske resultater, unngikk majoriteten av selskapene negative resultater. Av utvalget på 43 selskaper var det 15 som viste et negativt resultat av ordinær drift. Til sammenligning hadde 27 selskaper negativt resultat i 1. kvartal. Årsaken til forbedringen i løpet av 2. kvartal er i hovedsak den positive utviklingen i aksjemarkedene i løpet av kvartalet.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

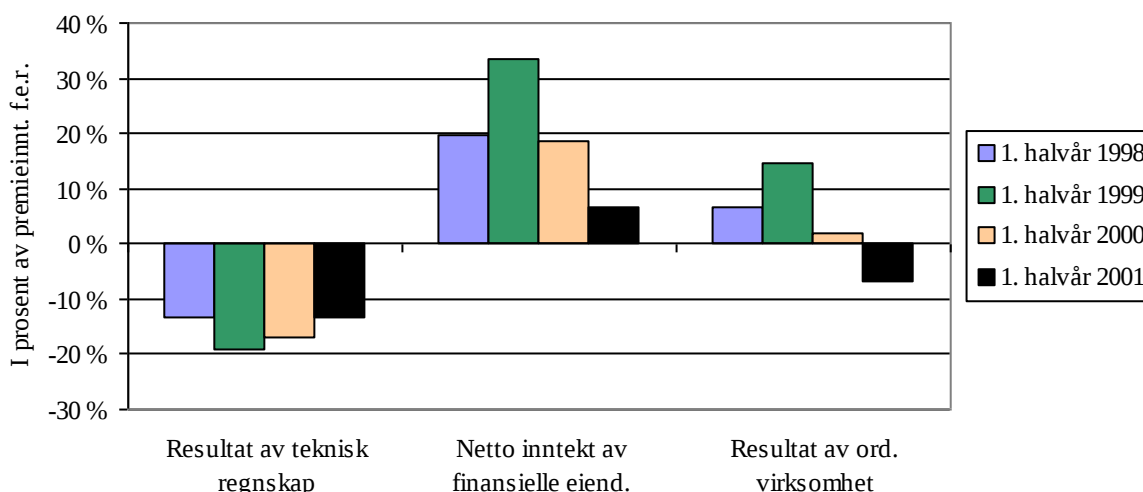
Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernernes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene, da den norske filialen av If er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 6.2.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner)	1. halvår 2001	1. halvår 2000	Endring
Premieinntekter f.e.r	6 999	6 236	12,2 %
Erstatningskostnader f.e.r	5 952	5 513	8,0 %
Driftskostnader f.e.r	1 698	1 718	-1,1 %
Teknisk resultat	-41	-221	
Netto finansinntekter	467	1 112	
Allokert investeringsavkastning	899	825	
Andre inntekter/kostnader	0	47	
Resultat av ord. virksomhet	-473	114	

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 6 999 mill. kroner i 1. halvår 2001. Dette er en økning på 12,2 prosent i forhold til året før. Erstatningene viste en noe svakere vekst, med 8,0 prosent. Dermed ble skadeprosenten 85,0, mens den var 88,4 i 1. halvår 2000. Driftskostnadene falt med 1,1 prosent, og kostnadsprosenten falt med 3,2 prosentpoeng til 24,3. Combined ratio for de tre konsernene falt dermed med 6,6 prosentpoeng til 109,3. Netto finansinntekter falt med hele 58 prosent i forhold til 1. halvår 2000. Til tross for en økning i teknisk resultat ble det dermed et underskudd i resultat av ordinær virksomhet på 473 mill. kroner, mot et overskudd på 114 mill. kroner i 1. halvår i fjor.

Figur 6.2.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

I Resultat av teknisk regnskap er Allokert investeringsavkastning trukket ut. Netto inntekt av finansielle eiend. inkluderer Andre inntekter/kostnader.

Samlet for de tre konsernene var lønnsomheten av den forsikringsmessige virksomheten relativt svak også i 1. halvår 2001, men det var en klar bedring i forhold til samme periode året før. Skadeprosenten viste en nedgang på 3,4 prosentpoeng til 85,0. For 2. kvartal 2001 isolert sett var skadeprosenten 80,7. Normale sesongvariasjoner tilsier imidlertid at skadeprosenten er relativt lav i 2. kvartal.

Tabell 6.2.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene i 1. halvår 1998-2001

	Skadeprosent i 1. halvår				Driftskostnadsprosent i 1. halvår				Combined ratio i 1. halvår			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Tre skadekonsern	83,9	88,1	88,4	85,0	27,3	28,2	27,5	24,3	111,2	116,3	115,9	109,3

På bakgrunn av de svake tekniske resultatene de siste årene gjennomførte skadeselskapene betydelige premieøkninger i løpet av 2000, spesielt innenfor privatmarkedet. Dette har gitt tilfredsstillende resultater i dette segmentet, selv om det har vært en negativ tendens i skadeutviklingen i 2001. I næringslivsmarkedet var premiepåslagene i fjor mer beskjedne, og selskapene har derfor varslet nye premieøkninger innenfor disse bransjene.

Forfalt bruttopremie har steget med 14,6 prosent sammenlignet med 1. halvår 2000. I samme periode har premieinntekter for egen regning økt med 12,2 prosent. Den markerte veksten indikerer at premiepåslagene nå begynner å få et betydelig gjennomslag i selskaperes regnskap. Selskaperes reassuransekostnader har også økt, noe som bidrar til at veksten i premier for egen regning blir noe lavere enn veksten i opptjente bruttopremier. Likevel er det grunn til å tro at veksten i premier for egen regning vil holde seg høy i tiden fremover. Under forutsetning av at veksten i erstatningskostnadene ikke øker, er det dermed grunn til å vente et ytterligere fall i skadeprosenten.

Kostnadsprosenten for de tre konsernene har falt fra 27,5 i 1. halvår 2000 til 24,3 i 1. halvår i år. Denne reduksjonen kommer som følge av en svak nedgang i driftskostnadene og en markert økning i premieinntektene. Det er grunn til å tro at nedgangen i driftskostnadene reflekterer en reell effektivisering i selskapene.

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 41,0 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2001. Dette er en økning på 6,7 prosent fra året før. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde samlet sett 19,6 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er tilnærmet uforandret fra utgangen av 1. halvår 2000. De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har i samme periode falt med 4,8 prosentpoeng, og utgjorde 29,2 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 1. halvår.

Tabell 6.2.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	30.06.2001	30.06.2000
Bygninger og faste eiendommer	8,5	7,5
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	19,6	19,5
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	29,2	34,0
Utlån	2,5	1,6
Forvaltningskapital (mill. kroner)	41 034	38 474

Alle konsernene har økt utenlandsandelen i aksjebeholdningen, og for konsernene samlet var andelen 65 prosent ved utgangen av 1. halvår 2001. For obligasjoner og sertifikater var utenlandsandelen på omtrent samme nivå som ett år tidligere.

Tabell 6.2.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	30.06.1998	30.06.1999	30.06.2000	30.06.2001
Aksjer (omløpsmidler)	37,2	52,4	60,5	64,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	17,0	28,8	31,8	32,3

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 1. halvår 2001. Totale avsetninger var 25,5 mrd. kroner, hvilket innebærer en økning på 7,9 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) falt fra 109,7 til 107,1. Den fallende dekningsprosenten har gitt et positivt resultatbidrag i 1. halvår 2001, men muligheten til å redusere dekningsprosenten ytterligere begynner etterhvert å bli begrenset.

Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning. De negative resultatene det siste året har imidlertid redusert den ansvarlige kapitalen i betydelig grad. Samlet ansvarlig kapital har falt med 17,9 prosent, og utgjorde 7,3 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2001.